

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

francuski

Swipe to change

Przeprowadzanie dowodów

Francja

1 Ciężar dowodu

1.1 Jakie zasady obowiązują w odniesieniu do ciężaru dowodu?

Zgodnie z kodeksem cywilnym (*Code civil*) osoba dochodząca wypełnienia zobowiązania musi udowodnić jego istnienie. Natomiast osoba, która twierdzi, że została zwolniona z zobowiązania, musi udowodnić jego wygaśnięcie.

Każda ze stron musi zatem co do zasady przedstawić dowód potwierdzający domniemane fakty. Przykładowo art. 9 kodeksu postępowania cywilnego (*Code de procédure civile*) stanowi, że: „każda ze stron musi zgodnie z prawem udowodnić niezbędne okoliczności faktyczne w celu uwzględnienia jej roszczenia”.

1.2 Czy obowiązują zasady, które wyłączają konieczność dowodzenia niektórych faktów? W jakich przypadkach? Czy możliwe jest przedstawienie dowodu w celu obalenia szczególnego domniemania prawnego?

W niektórych przypadkach istnieją domniemania wyłączające obowiązek udowodnienia faktu niemożliwego lub trudnego do ustalenia.

Domniemania prawne odwracają w pewnym sensie ciężar dowodu spoczywający na osobie, która musi udowodnić istnienie domniemanego faktu. Co do zasady domniemania są „wzruszalne”, tj. można je obalić dowodem przeciwnym. Na przykład jeżeli dziecko zostaje urodzone w małżeństwie, istnieje domniemanie ojcostwa męża matki, można jednak wytoczyć powództwo o zaprzeczenie ojcostwa.

W rzadkich przypadkach domniemania mają charakter niewzruszalny, tj. nie można ich obalić dowodem przeciwnym.

1.3 Do jakiego stopnia sąd musi być przekonany o fakcie, aby oprzeć orzeczenie na istnieniu tego faktu?

Wydając orzeczenie, sąd opiera się wyłącznie na faktach udowodnionych lub bezspornych.

2 Postępowanie dowodowe

2.1 Czy dowód przeprowadza się zawsze na podstawie wniosku strony czy sędzia w niektórych przypadkach może również przeprowadzić dowód z urzędu?

Sąd przeprowadza dowód na wniosek jednej ze stron lub z urzędu.

2.2 Co się dzieje po przyjęciu wniosku dotyczącego przeprowadzenia dowodu?

Jeżeli sąd zarządzi przeprowadzenie dowodu na wniosek stron, sekretariat sądu informuje wyznaczonego technika o zakresie jego zadań; wzywa on następnie strony do udziału we wszystkich kolejnych czynnościach. W przypadku konieczności wydania opinii przez biegłego przystąpi on do jej sporządzania dopiero wówczas, gdy strona złoży określoną sumę pieniężną (kaucję), której kwotę ustala sędzia, na zabezpieczenie płatności na rzecz biegłego. Wszystkie dowody przeprowadza się w obecności stron.

2.3 W jakich przypadkach sąd odrzuci wniosek dowodowy strony?

Sąd może odrzucić wniosek dowodowy, jeżeli uzna, że posłuży on naprawieniu zaniechania strony, na której spoczywa ciężar dowodu, lub że przeprowadzenie dowodu nie jest konieczne.

2.4 Jakie wyróżnia się środki dowodowe?

We francuskim kodeksie cywilnym przewidziano rozróżnienie. W przypadku faktów prawnych (np. wypadku) zastosowanie ma zasada swobody dowodowej, a zatem można wykorzystać dowolne środki dowodowe (dokumenty, zeznania świadka itd.). W przypadku czynności prawnych (umowy, darowizny itd.) co do zasady wymagany jest dowód z dokumentów, w przepisach dopuszczono jednak wyjątki (na przykład czynności dotyczące sumy pieniężnej poniżej określonej kwoty wyznaczonej w dekrete lub przypadki, w których nie ma możliwości przedstawienia pisemnego dokumentu). Należy zauważyć, że w stosunkach między przedsiębiorcami obowiązuje zasada dowolności środków dowodowych, również w odniesieniu do czynności prawnych.

2.5 Jakie metody stosuje się w celu uzyskania dowodów ze świadków i czym się one różnią od środków uzyskiwania dowodów z biegłych? Jakie obowiązują zasady w odniesieniu do składania dowodów pisemnych i ekspertyz/opinii biegłych?

Dowód z zeznań świadka można przeprowadzić w dwóch odrębnych formach: ustnej – w toku przesłuchania lub pisemnej – w formie oświadczeń, które muszą być w pewnym stopniu sformalizowane. W pisemnym oświadczeniu należy wskazać w szczególności dane świadka oraz, w stosownych przypadkach, stosunek rodzinny lub stosunek małżeński, stosunek podporządkowania, współpracy lub wspólnoty interesów łączący go z jedną ze stron. W oświadczeniu wskazuje się również, że zostało ono sporządzone w celu wykorzystania w postępowaniu sądowym oraz że jego autor jest świadomy odpowiedzialności karnej grożącej za składanie fałszywych zeznań. Zeznania można również składać w formie potwierdzonych notarialnie oświadczeń świadków (*actes de notoriété* – są to dokumenty sporządzone przez sędziego lub urzędnika publicznego zawierające oświadczenia kilku świadków dotyczące faktów, które należy udowodnić).

Opinia biegłego różni się od zeznań świadka, ponieważ jest to środek dowodowy polegający na powierzeniu osobie o szczególnych kompetencjach zadania sporządzenia czysto technicznej opinii po wezwaniu stron do przedstawienia wyjaśnień. Opinia biegłego ma formę ustną lub pisemną. Pisemne opinie są sporządzane w formie sprawozdania zawierającego w szczególności pisemne uwagi stron. Sąd nie jest związany opinią biegłego.

2.6 Czy istnieją silniejsze i słabsze środki dowodowe?

Dokument urzędowy sporządzony przez urzędnika publicznego (notariusza, komornika) w ramach wykonywanych obowiązków uznaje się za prawdziwy, o ile strona nie zaprzeczy jego prawdziwości.

Dokument prywatny (sporządzony bez interwencji urzędnika publicznego przez same strony oraz opatrzony wyłącznie ich podpisami) uznaje się za prawdziwy w braku dowodów przeciwnych.

Sędzia dysponuje swobodą oceny dowodów z zeznań świadka, jak również innych dowodów.

2.7 Czy udowodnienie określonych faktów wymaga oznaczonych środków dowodowych?

Jak stwierdzono w pkt 2.4, dowód z dokumentu jest konieczny w celu stwierdzenia dokonania czynności prawnej o wartości przekraczającej 1500 EUR.

Forma dowodu potwierdzającego zaistnienie faktu jest natomiast dowolna.

2.8 Czy świadkowie są zobowiązani przepisami prawa do zeznawania?

W postępowaniu sądowym w celu ustalenia prawdy do współpracy zobowiązana jest każda osoba.

2.9 W jakich przypadkach mogą odmówić składania zeznań?

Osoby dysponujące informacjami uzyskanymi w ramach wykonywanej działalności zawodowej i objętymi tajemnicą zawodową muszą odmówić składania zeznań pod rygorem odpowiedzialności karnej. Ponadto świadkowie mogą odmówić złożenia zeznań w konkretnym przypadku, jeżeli mogą udowodnić zaistnienie uzasadnionej przeszkody (na przykład braku możliwości podróżowania, choroby, względów zawodowych itd.). Sąd oceni zasadność tej przeszkody.

2.10 Czy osoba, która odmawia złożenia zeznań, może być ukarana lub zmuszona do zeznawania?

Sąd może wymierzyć świadkom, którzy nie stawili się przed sądem lub którzy bez uzasadnionego powodu odmawiają złożenia zeznań lub złożenia przyrzeczenia, karę porządkową w wysokości do 3000 EUR.

Należy również zauważyć, że za składanie fałszywych zeznań grozi odpowiedzialność karna.

2.11 Czy przewiduje się, że od niektórych osób nie można uzyskać dowodów?

W charakterze świadka można przesłuchać każdą osobę, z wyjątkiem osób, które nie mogą składać zeznań przed sądem, tj. osób pozbawionych zdolności do czynności prawnych (małoletnich i osób dorosłych wymagających szczególnego traktowania) lub skazanych za określone przestępstwa (np. których pozbawiono praw publicznych). Sąd może się jednak zdecydować na wysłuchanie tych osób w celu uzyskania informacji, bez odbierania od nich przyrzeczenia. Ponadto niedopuszczalne jest przesłuchiwanie zstępnych małżonków w sprawach o rozwód lub separację sądową ani składanie przez nich zeznań.

2.12 Jaką rolę odgrywa sędzia i strony w przesłuchaniu świadka? W jakich warunkach można przesłuchać świadka w trybie wideokonferencji lub za pośrednictwem innych środków technicznych?

Sąd przeprowadza przesłuchanie świadków i zadaje im pytania. Jeżeli strony są obecne podczas przesłuchania, nie mogą przerywać świadkom, bezpośrednio się do nich zwracać ani na nich wpływać. Jeżeli sąd uzna to za konieczne, zada świadkom pytania zgłoszone przez strony.

Nie ma żadnych przeszkód, by sąd sporządził zapis dźwiękowy, wizualny lub audiowizualny przeprowadzonego dowodu, jeżeli wymagają tego okoliczności (na przykład w przypadku oddalenia geograficznego).

3 Ocena dowodów

3.1 Czy istnieją ograniczenia nałożone na sąd dotyczące uwzględniania przez sąd w orzeczeniu dowodów, które zostały zebrane przez stronę niezgodnie z prawem?

Sąd nie dopuści żadnych dowodów uzyskanych w sposób nieuczciwy (za pośrednictwem ukrytej kamery, nagrania rozmowy telefonicznej bez wiedzy rozmówcy itd.) lub w sposób naruszający prywatność.

3.2 Czy moje oświadczenie, jako strony w sprawie, uznaje się za dowód?

Oświadczenia stron postępowania nie będą korzystały z przymiotów dowodu.

Łącza do powiązanych stron internetowych

[Strona internetowa Legifrance](#)

Ostatnia aktualizacja: 14/11/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.